

Borås Nedre Järnvägsstation

En kall vinterdag år 1901, Borås nedre station som den då hette. Byggnaden är uppfört år 1894 i två våningar, 1 lägenhet, 4 rum, 1 jungfrukammare, 1 kök och expeditions- och restauranglokaler. Den första undersökningen för att bygga en järnväg gjorde 1856 och gick ut på att sammanbinda Borås med västra stambanan vid Vårgårda. Det visade sig att det fanns hinder som var svåra att bygga järnväg till Vårgårda och att det skulle bli allt för dyrt utan man beslöt att leda järnvägen till Herrljunga. Borås Järnvägs AB bildades år 1861. Arbetet började den 6 oktober 1862 och järnvägen blev 42 km lång och byggdes smalspårig och kallades för Borås Järnväg och öppnades för trafik den 7 augusti 1863, sedan byggdes banan om till normalspårig och invigdes den 1 november 1898.

Järnvägen mellan Borås och Varberg 85 km öppnade för trafik den 25 oktober 1880. Borås och Svenljunga öppnades 1 november 1885 och den 23 december 1902 öppnades den nya sträckan mellan Hillared och Alvesta, järnvägens totallängd var 173 km. Borås och Göteborg 67 km lång öppnades för trafik år 1894

Stationsbyggnaden är sig ganska lik i dag, fast området framför stationen är ju ganska så ombyggt. Stationshuset ritades av Adrian C. Peterson i ett samarbete med sin son Carl Crispin. Den 27 augusti 1986 beslutade regeringen att byggnaden skulle skyddas som statligt byggnadsminne, 1 januari 2001 blev Borås Central ett statligt byggnadsminne

Byggnadens exteriör är strikt symmetrisk med en kraftigt markerat tvåvånings mittparti flankerat av lägre sidopartier med två fönsteraxlar. Mittdelen markeras särskilt genom två torn samt ett centralt gavelparti med utkragade torn. Rundbådemotivet upptill i bottenvåningens fönster hålls ihop av murade tegelband och ger byggnaden tyngd och horisontalverkan, rundbågen används även i mittdelens och tornens takgesims. Vertikalverkan skapas genom tornen och gavelpartiet och förstärks av krönta utsirade smidesdetaljer. Byggnadsmaterial består huvudsakligen av natursten och hårdbränt tegel. Den ökade trafikmängden i början av 1900-talet ställde krav på utbyggnad av såväl station som stationshus. Byggnadens sidopartier förlängdes med tre fönsteraxlar och avslutades med ett förhöjt gavelparti med samma formspråk som det i mittdelen. Taket är täckt med grön falsad plåt. Väntsalen har stora fönster med två lufter samt överluft. Bågarna är brunmålade. Fönstren på övre våningsplanet i byggnadens mittparti avslutas upptill med segmentbåge.

Interiören har genomgått flera förändringar under årens lopp, senast 1991 då bland annat väntsalen ommålades och entrédörrarna byttes ut.

Det är tur att man inte har byggt sönder denna vackra byggnad som man brukar göra. Interiören är underbart vacker och det är som jag alltid har sagt att man kunde verkligen bygga förr med de få hjälpmedel som de då hade, alla dessa spirande torn och även inne i byggnaden snyggt och stilrent.

Bilden är från år 1901.